բայց մաք կամօք բաժանորդ գրուելով Արարատայ՝ կ'քաջալերէ զմիաբանութիւնըս, որպէս զի 'ի փառս համազգական Աթոռոյս և ի պարծանս նոյն իսկ ազգին՝ ամէնքս եւս միօրինակ ջանիւք գործակից լինիմք Նորընծայ ամսագրիս յարատև շարունակութեանը և կենդանօղուս գիտելեաց յօդուածոց հետզհետէ տպագրութեամբը. որով Արարատ ամսագիրը իւր անուանը համեմատ արարատեան մեծակայ և հեռաւոր զաւակաց կարող կ'լինի աւելի սիրելի և օգտաւէտ ընել իւր թերթերը.

Ուստի՝ մեր ազնուամիտ բաժանորդաց ներողամտութիւնը կ'խնդրեմք թէ մինչև հիմայ տպագրութեան տառից անվայելչութեան համար և թէ ամանց ամսաթերթիս անկանոնաբար ուշ հանելուն. վասն զի այս պակասութիւնը ոչ թէ իւր բազգրատան կողմանէ անհոգութեամբ յառաջացած էր, այլ թղթատանց արգելեները և քանի մի քաղաքաց բաժանորդաց անուանական ցուցակաց ուշ հանելը մեր ձեռքը այսպիսի ակամայ յետաձգութեան պատճառ եղաւ, եւ և տպարանի քանի մի հարկաւոր պարագայից և նիւթոց պակասութիւնք առաջիկային զմեզ յետաձգել այսպէս [illegible] ամսաթերթը. վասն զի ինչպէս յայտնի է ամենուն, Էջմիածինը հեռի լինելով Ռուսաստանի մայրաքաղաքներէն, բնականաբար ամիսներ կ'անցնին մինչև որ հարկաւոր նիւթերը մեր ձեռքը հասնելով կ'սկսին 'ի գործ դրուիլ.

Այժմ երախտագէտ սրտիւ կ'յայտնեմք ընդ սմին մեր շնորհակալութիւն 'ի գլխոց սրբոյ Աթոռոյս. բարեծնունդ Ազգասէր Պ. Մկրտիչ Մ. Նասարեանցին որ նուիրեց Ս. Աթոռոյս տպարանին ինչպէս վաղուց խոստացած էր, Վեհափառ Հայրապետին յորդորանացը համեմատ՝ նորաձև և վայելուչ տառից մայրեր, զորս ժամանակին 'ի գործ կ'ածենք.

Նոյնպէս ազնուական Պ. Յ. Յովհաննեանցին կ'մատուցանեմք մեր խորին շնորհակալութիւնը. որ 'ի պէտս տպագրութեան Արարատայ նուիրեց հարիւր քսան տոփ ազնիւ թուղթ երեք տեսակ մեծ, միջակ և փոքր թերթք. Այն անձը ըստ իւր ջերմեռանդութեան սրտի առ սուրբ Աթոռըս և ըստ ազգասիրութեանն սորանից առաջ նուիրած է Աթոռոյս տպարանին 'ի յիշատակ իւր բարեպաշտութեան և մէկ նորաձոյլ տպագրական մամուլ Բրուսիոյ Բերլին մայրաքաղաքը թափուած.

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ԿԱՆՈՆԱԳՐԱՑ ՀԱՄԱՌՕՏՈՒԹԻՒՆ

Առաքելական յաջորդութեան Ուղղափառ Ս. Եկեղեցւոյ Հայաստանեայց.

Արդ մեր այս գուշակեալ աշխատութեան ըստ մեծի մասին իւր լոյսը վերոյիշեալ թերթերէն քաղելէ զկնի, կըփութամ սորին 'ի մեր Ս. Եկեղեցւոյ հիմնադիր առաքելոց՝ աշակերտաց և նոցին յաջորդաց ամանց՝ որքան որ ցարդ

գտնել կարելի եղած է, անունները դասակարգելով, գլխաւորապէս՝ իմ այս յառաջակայ գրութեան շարժառիթ բուն նպատակիս համեմատ՝ Մատթէոս առաքեալէն սկսելով մինչև Ս. Լուսաւորիչը անյայտ յաջորդաց անունները ժամանակագրութեամբ դնելով և թիւը լրացնելով. նա և մինչև մեր օրերը (ց 1863) Գէորգ Դ. Կաթուղիկոսը՝ Ճիշդ Ս. Առաքելական յաջորդ Կաթուղիկոսաց և անունները յայտնելով. իմ և ամենասիրելի Ս. Գրգայնոց շատերուն անձուկը կ՝մատակարարեմ.

Նաև ասոնց վերջը կը ցանկամ յաւելու վերոյիշեալ թերթերուն ամենայն կերպով ճիշտ օրինակն (յայտնի է՝ ոչ թղթին և տառերուն ձևերուն) տպագրել տալով. որուն մէջը ամենևին ոչ բան մը աւելցնելով և ոչ կէտ մը պակսեցնելով՝ իմ հնութեանց վրայ ունեցած հաւատարմութիւնս ցցունելու կարծիքով ձեռք կամ գրիչ խառնած չեմ, միայն մի քանի բան ծանօթութիւններով յայտնած եմ, զոր իւրաքանչիւր Ս. Գրգինքս ինչպէս որ կ՝ախորժեն կամ ինչ կարծիքներով որ կընդունին. թող այնպէս յարգեն իրենց համար. ես միայն մեղի պէտք եղածը մէջէն քաղելով, և զայն իմ սիրելի և պատուական Ս. Գրգայնոց իբր ի նուէր հաղորդելով կ՝ուրախանամ և կը բաւականանամ. որ Հայ Ս. Գրգիս և Ս. Կերեցուցոյս՝ որով ինձ ալ ի հարկէ՝ քիչ պարծանք չէ.

Յամ. Տեառն	Ս. Առաքեալներ
30.	Մատթէոս.
32.	Մատդէոս (Հբ. ներքին).
33.	Սիմոն Կանանացի.
62.	Բարդողիմէոս.
66.	Յուդա Մատդէոս.
	Հբ. ներքին (աշակերտներուք)
52.	Ս. Գրիշէ.
60.	Սոսթէոս.
	Մատդէոսին Յ. Դեսիա յաջորդաց յայտնի եղած և գտնուած վերանիներուն անուանքը.
33.	Ադդէ աշկ. Մատդ. (Հբ. ներքին).
74.	Տուքիաս (Երրորդ եպիսկոպոս և յաջորդ զկնի Ադդէի).
110.	Բարսումա.
223.	Կոն՝ (Կոնոս կամ Կոդնատոս).
	Բարդուղիմէոսին՝ ի Սիւնիս ձեռնադրած և յաջորդ թողածներին յայտնի եղողներուն անուանքը.
67.	Կումնի աշկ. Բարդ. (Հբ. ներքին).
90.	Բաքեան.
155.	Մխիթար վանահայրկամ եպիս.
	Մատդէոսին Մրտուազ ձեռնադրած և յաջորդ թողածներին ցարդ յայտնի եղածներուն անուանքը.

(1) Վերոգրեալ պարբերութիւնը թէպէտ նախորդ օրուս, ամսոթերթին մէջ տպուած է, բայց որպիսի և նոյն պատմամբ փոփոխուած լինելուն. կրկին տպել հարկ եղաւ.

40. Զաքարիա աշխ. Իտալ. (հՔ ներէն)
71. Զենոնոս։
79. Արնեբսեհ։
94. Մուշէ կամ Մուշեղ։
124. Շահեն։
149. Շաւարշ։

Իտալիոսին աշակերտաց կամ որ նոյն է՝ յաջորդ եպիսկոպոսաց յայլ և այլ կողմանս յաջորդողներուն և կամ անոնցմէ ձեռնադրուողներէն գտնուած և յայտնի եղածներուն ոմանց անուանքը։

160. Զոթիկոս 'ի կողմանս Հայոց։
253. Գլակիոս 'ի Տիգրանակերտ։
254 Մեհրուժան 'ի մեծն Հայս։
285 Թանագինէս 'ի Սեբաստիա
254. Ս Լասիոս 'ի Սեբաստիա։

Իտալիոսին 'ի Կեսարիա ձեռնադրած և յաջորդ թողած Առաքելական ժառանգներուն ամբողջ դասակարգութիւնը մինչև Ս. Լուսաւորիչ։

41. Իմէոմիլոս Նիտիրքացի աշխ. Իտալ.
65. Երուանդ 'ի նահանգէն Գամրաց։
78. Սիքիանոս 'ի նահ. Կեսարիոյ։
109. Մեհրևան կամ Միհրանդ Եռացի
122. Աղրիկոս՝ Սեբաստացի։
149. Ս Լասիոս։
151. Ս Սահան։
161. Զբիանոս։
193. Մեհրուժան։
218. Պենտանոս։
227. Աղեքսանդր։
237. Բքեղայոս։
249. Պարմելիանոս կամ Փիրմելիանոս։
277. Կղեմէոս։
292. Ղեւոնդիոս։
302. Գրիգորիոս։ (1)

(Շարունակելի)

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Հանդէս օրհնութեան Արքալոյս իւղոյն Միւռոնի։

Աղգիս ընդհանուր հասարակութեանը արդէն յայտնի էր ընդ ամենայն տեղիս ժամանակ օրհնութեան սրբալոյս իւղոյն միւռոնի ամիսներով յառաջ։ ուստի և սուրբ խաչէն յառաջ Տաճկաստանէն մեծ բազմութիւն ուխտաւորաց հասան 'ի սուրբ Էջմիածին։

Այոցս հետ եկաւ նաև Բերիոյ վիճակին Առաջնորդ Արկրտիչ վարդապետն Տիգրանեան պատրիարգական թղթով, միշտ վիճակին վրա եպիսկոպոս ձեռնադրուելու։ որոյ համար Այդ վիճակի երևելի քաղաքներէն շատ Աղգայինք մահսերական նամակներով խնդրած էին Ս Եղիսիոս Կաթուղիկոսէն ոչ միայն

---

(1) Այս Գրիգորիոս Ա։ Լուսաւորչէն կ'սկսին յաջորդ հայրապետները «Փահանայապետ» «Եպիսկոպոս Եռ» և ընդհանրապէս «Կաթուղիկոս» տիտղոսները կրել փոխ «Պատրիարք» տիտղոսն ալ ներսէս մեծին օրէն կ'աւելնայ։